

Zuidelijke reuzenstormvogel. Foto Jeroen Creuwels

Sneeuwval nekt stormvogel

Toegenomen sneeuwval in het Zuidpoolgebied bedreigt indirect broedende Arctische stormvogels. De reuzenstormvogel kan door de sneeuw onverhoeds toeslaan vanaf de grond.

Door onze redacteur SANDER VOORMOLEN

ROTTERDAM, 7 DEC. Sneeuw is de aartsvijand van de Antarctische stormvogel. Maar het is niet de kou die deze geharde zuidpoolvogel parten speelt, ontdekte bioloog Jeroen Creuwels. Nee, de oorzaak blijkt de Zuidelijke reuzenstormvogel die jacht maakt op de broedende stormvogels. Alleen als er sneeuw ligt, kan deze uit de kluiten gewassen vogel landen in de broedkolonie op de met rotsblokken bezaaide klifhellingen en zijn slag slaan.

De gevolgen voor de Antarctische stormvogel zijn desastreus, ontdekte Creuwels, die vrijdag in Groningen op zijn onderzoek hoopt te promoveren. Van de 29 eieren die Creuwels telde in oktober, aan het begin van het broedseizoen, vloog slechts één kuiken uit. De Zuidelijke reuzenstormvogel was grotendeels verantwoordelijk voor dit dramatisch slechte broed-

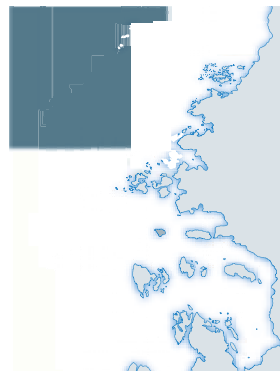
succes. Deze grote vogels, die wel vijf kilo wegen en grote stijve vleugels hebben, kunnen normaal niet landen op steile rotshellingen.

Maar als er voldoende sneeuw ligt, kunnen ze een zachte landing maken en zich gewoon laten vallen. Vervolgens lopen ze gewoon de kolonie in.

Creuwels zag dat de Antarctische stormvogels aanvankelijk wel opvlogen met zo'n jager in hun midden, maar dat zij na een tijdje leken te zijn vergeten dat die er was. „De reuzenstormvogel liep de kolonie in, en hield zich dan een kwartier, soms wel uren, gedeisd. Met zijn kop in zijn veren leek hij wel een steen. Maar dan sprong hij plotseling op en greep een nietsvermoedende stormvogel.”

In de paniek raakt de Antarctische stormvogel ook nog bijna al zijn eieren kwijt, omdat nog andere vogels, Zuidpooljagers, onmiddellijk toeslaan. Die kleine vogels roven onmiddellijk de onbewaakte eieren weg zodra de ouders opvliegen. De reuzenstormvogel zelf laat de eieren links liggen.

Creuwels deed zijn ontdekking op Ardery Island, een klein rotsachtig eilandje dat op enkele kilometers afstand ligt van het vasteland van Antarctica, aan de kant van Australië. Sneeuwbanken hoeven er niet eens te ontstaan door sneeuwval op het eiland zelf, har-

de winden blazen de sneeuw ook van het continent het eiland op.

Het jaaggedrag van de reuzenstormvogel was nog niet eerder waargenomen. De vogel stond bekend als aaseter, de aasgier van de Zuidpool, die zich voornamelijk voedde met dode jongen van de Weddellzeehond en dode pinguïns. Creuwels: „We wisten dat hij ook wel eens stormvogelkuikens roofde, maar dat hij ook volwassen vogels te grazen neemt was niet eerder gezien.”

De effecten op de populatie An-

tartische stormvogels zijn groot. In het seizoen 1996-'97, toen er veel sneeuw lag, viel 15 procent van de geringde volwassen vogels ten prooi aan de reuzenstormvogel. De normale sterfte bedraagt slechts 4 procent per jaar.

Hoe het nu gaat met stormvogels op Ardery weet Creuwels niet. Het onderzoek is gestopt nadat hij er vertrok. Creuwels heeft er vervolgens tien jaar over gedaan om zijn proefschrift af te ronden. Omdat zijn beurs was opgehouden, moest hij er in zijn vrije tijd aan werken terwijl hij daarnaast werkte om in zijn levensonderhoud te voorzien. De bioloog werkt nu als biodiversiteitinformaticus bij het Zoologisch Museum in Amsterdam.

Er zijn aanwijzingen dat de sneeuwval is toegenomen in het oosten van Antarctica, waar Ardery ligt. Australische klimatologen beschreven in februari in het wetenschappelijke tijdschrift *Nature Geoscience* dat de aanhoudende droogte in West-Australië van de laatste decennia samenhangt met een toegenomen sneeuwval in het Antarctische gebied.

Creuwels wil graag terug naar Ardery om de situatie te bekijken. „Onderzoek aan Zuidpooldieren op het continent vanuit Nederland bestaat niet meer. Ik moet in het buitenland solliciteren.”